

FINANS- INSPEKTIONEN

FINANSINSPEKTIONENS FÖRFATTNINGSSAMLING

Finansinspektionens allmänna råd om kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag;

FFFS 1995:49

beslutade den 26 oktober 1995.

Inledning

De allmänna råden omfattar den verksamhet som har samband med kreditgivning, kredithantering och kredituppföljning i kreditinstitut och värdepappersbolag. De regelverk som styr denna verksamhet är olika utformade för olika institut. Särskilda bestämmelser om kreditgivning finns för banker i 2 kap. bankrörelselagen (1987:617), för kreditmarknadsbolag i 3 kap. lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag och för värdepappersbolag i 3 kap. lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Vissa bestämmelser om beslut i kreditärenden finns för banker i 7 kap. bankaktiebolagslagen (1987:618) och 3 kap. sparbankslagen (1987:619). För kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag gäller de allmänna bestämmelserna om beslutförhet i 8 kap. aktiebolagslagen (1975:1385).

De allmänna råden omfattar även sådana filialer till utländska banker och företag som bedriver kreditverksamhet eller värdepappersrörelse här i landet med Finansinspektionens tillstånd.

Gemensamt för samtliga institut är att verksamheten skall bedrivas så att en sund utveckling främjas. En sund utveckling av verksamheten förutsätter att instituten utarbetar och upprätthåller system för kontroll och uppföljning av institutens risker i kreditgivning och kredithantering. De allmänna råden är avsedda att utgöra ett stöd för instituten i detta arbete.

De allmänna råden är generellt utformade och medger alternativa lösningar. System för kontroll och uppföljning av risker kan därför vara utformade på olika sätt i instituten. Om flera institut ingår i en företagsgrupp bör sådana system, så långt möjligt, vara enhetligt utformade inom hela företagsgruppen.

Definitioner

1 § I dessa allmänna råd avses med

kredit: fordringar och andra placeringar i balansräkningen samt kreditåtaganden utanför balansräkningen, exempelvis derivatinstrument, garantier, borgensåtaganden,

kredittagare: alla motparter med vilka institutet ingått åtaganden. I fråga om placeringar avses med motpart emittent,

kreditrisk: dels risken för att en kredittagare ej fullgör sina förpliktelser gentemot institutet

dels risken att, vid bristande betalningsförmåga, i förekommande fall ställd säkerhet eller borgen ej täcker institutets fordran.

betalningsförmåga: kredittagarens möjlighet att i rätt tid fullgöra sina förpliktelser genom att ta i anspråk tillgångar och förväntade inkomster.

Identifiering av kreditrisker

2 § Institutets styrelse bör se till att kreditrisker i verksamheten identifieras varvid bör beaktas även de risker som kan uppstå när tjänster eller produkter förändras.

Styrning

3 § Institutets styrelse bör fastställa en kreditpolicy. Styrelsen bör vidare i en kreditinstruktion fastställa grundläggande regler för kreditgivning och kredithantering. Därutöver bör styrelsen se till att det finns instruktioner som säkerställer en tillfredsställande handläggning av kreditärenden samt en tillfredsställande kontroll och uppföljning av riskerna under kreditens löptid.

Styrelsen bör se till att policy och instruktioner fortlöpande anpassas till förändringar i verksamheten.

Kreditpolicy

4 § I kreditpolicyn bör anges riktlinjer för att nå kvalitativa mål för kreditgivningen samt vad som i övrigt krävs för att bidra till en sund kreditgivning. Vidare bör anges vilka kreditrisker och omfattningen av dessa som institutet sammantaget får utsättas för.

I kreditpolicyn kan anges riktlinjer för kreditgivningen med avseende på exempelvis kunder, produkter, branscher och geografiska områden.

Kreditinstruktion och övriga instruktioner

Dokumentation

5 § Institutet bör i kreditinstruktionen dokumentera kreditrisker samt definiera begrepp såsom kredit och kredittagare.

Beslutsinstanser

6 § Av kreditinstruktionen bör framgå till vilka befattningshavare och organ styrelsen delegerat befogenhet att besluta i kreditfrågor samt vilka befattningshavare som skall ingå i beslutsorganen.

Av instruktionen bör särskilt framgå under vilka förutsättningar enmansbeslut i kreditärenden får förekomma. Vidare bör i instruktionen bestämmas vilka ärenden som styrelsen alltid skall avgöra. Härvid bör anges de gränser som skall gälla för ärenden som på grund av delegering inte behöver beslutas av styrelsen.

Instruktionen bör utformas så att samtliga kreditärenden kan bli föremål för omsorgsfull kreditprövning.

Beslutförhet

7 § Av kreditinstruktionen bör framgå vilka regler som skall gälla inom institutet för beslutförhet i organ under styrelsen och hur beslut skall dokumenteras.

Av instruktionen bör också framgå om brådskande beslut får fattas av någon annan på styrelsens vägnar och vilka förutsättningarna är för sådana beslut. Beslut som fattas på detta sätt bör alltid anmälas vid nästa styrelsesammanträde under särskild föredragningspunkt med angivande av anledning till att beslutet inte kunde uppskjutas.

Kreditprövning

8 § Av instruktionerna bör framgå bl.a. följande:

- att kreditansökan skall prövas mot institutets kreditpolicy,
- vilken information som skall inhämtas rörande den kreditsökande och hur dennes betalningsförmåga skall prövas,
- vilka slag av tillgångar som kan utgöra säkerhet för kredit,
- hur säkerheter skall värderas,
- i vilken utsträckning kredit skall säkerställas samt under vilka omständigheter kredit kan beviljas utan säkerhet,
- vilken information som skall inhämtas rörande borgensman och hur dennes betalningsförmåga skall prövas,
- hur kreditansökan i övrigt skall prövas samt
- hur information som inhämtats enligt denna paragraf skall dokumenteras.

Den som ansvarar för kreditbeslut bör inte samtidigt ha kundansvar för den kreditsökande.

Handlingar för kreditansökan, kreditavtal, pantsättning och engagemang bör vara enhetligt utformade inom institutet eller företagsgruppen.

Limit- och kundansvar

9 § Av limit- och kreditbeslut bör framgå om särskilda villkor beträffande säkerhet, amortering, löptid m.m. skall gälla. Limit bör inte fastställas för längre tid än ett år.

I instruktionerna bör, vad gäller redan beslutad kredit, fastställas vilka villkorsändringar som kräver nytt kreditbeslut. Vidare bör institutet utse kundansvarig för varje större kredittagare. Är kreditgivningen fördelad på flera enheter inom institutet eller företagsgruppen bör det utses någon eller några som är ansvariga för kredittagarens samtliga krediter.

I instruktionerna bör även anges under vilka förutsättningar krediter till flera kredittagare i en grupp av kunder med inbördes anknytning skall samlimiteras.

Uppföljning och omprövning av kredit

10 § I instruktionerna bör fastställas i vilken utsträckning och på vilka grunder kredit skall bli föremål för omprövning. Av instruktionerna bör framgå hur omprövning skall genomföras, beslutas och dokumenteras. Av instruktionerna bör vidare framgå till vilket organ resultatet av omprövningen skall rapporteras.

Av instruktionerna bör även framgå hur uppföljning, indrivning, värdering och rapportering beträffande kredittagare med betalningssvårigheter skall ske inom institutet.

Mätning

11 § I institutet bör finnas system som möjliggör analys av hela kreditportföljens sammansättning samt dess kvalitet och utveckling över tiden. Institutet bör vidare ha system för att klassificera krediter och kredittagare med avseende på risk.

Riskklassificering

12 § I instruktionerna bör anges att kredit skall klassificeras med avseende på kreditrisk. Härvid bör då det gäller företagskredit särskild uppmärksamhet ägnas åt bl.a. ägarförhållanden, företagsledning, produkter, bransch och företagets ekonomiska ställning.

I samband med omprövning av kredit bör förnyad klassificering ske. För kredit som är föremål för observation bör såväl klassificering som rapportering ske oftare än för övriga krediter.

Portföljanalys

13 § För att kunna kontrollera de begränsningar som har angetts i kreditpolicyn ifråga om portföljens sammansättning och riskernas omfattning bör det av instruktionerna framgå hur ofta och i vilken omfattning portföljen skall analyseras. Härvid bör portföljen kunna analyseras dels efter sammansättning dels efter riskklass.

Av instruktionerna bör vidare framgå hur ofta och i vilken omfattning rapportering skall ske för att styrelsen och företagsledningen skall ha relevant information om portföljens sammansättning och de därmed sammanhängande riskerna.

Rapportering

14 § Styrelsen bör se till att det finns informationssystem som på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt kan tillhandahålla relevant information om kreditgivning och kredithantering samt de därmed sammanhängande riskerna.

Styrelsen bör vidare se till att den, liksom övriga för verksamheten ansvariga personer eller organ, regelbundet erhåller information anpassad till mottagarnas ansvar och placering i organisationen.

Granskning av kreditgivning och kredithantering

15 § Styrelsen bör se till att en särskild funktion inrättas med uppgift att kontrollera efterlevnaden av kreditpolicyn, kreditinstruktionen och övriga instruktioner som reglerar kreditgivning och kredithantering. Kontrollen bör också omfatta institutets identifiering, mätning och rapportering av kreditrisker. Denna funktion bör särskilt granska kvaliteten på hantering och uppföljning av beviljade krediter samt fortlöpande rapportera granskningsresultatet till företagsledningen.

Ikraftträdande

De allmänna råden träder i kraft den 1 januari 1996.

CLAES NORGRÉN

Bertil Rydstrand
(Kreditmarknadsavdelningen)